

Simulaatio haastavien potilaskohtaamisten harjoittelussa

LT, lastenpsykiatrian erikoislääkäri, koulutuslääkäri Kirsi Kakko

Taitokeskuksen toiminnanjohtaja, varadekaani, Nina Hutri

Lehtori Lasse Tervajärvi

TAYS, TAY, TAMK

Simulaatio ja haastavat kohtaamiset

(Bolina ym 2021, Collins ym 2018, Johnson ym 2017, Nair 2019, Neale 2019, Servotte ym 2019, Yates ym 2021)

- Simulaatio on tehokas tapa harjoitella vaativia ja harvinaisempia lääkärin työssä vastaan tulevia tilanteita
- Simulaatiota on hyvä väline vaikeiden vuorovaikutustilanteiden ja kommunikaatiotaitojen harjoittelemisessa
 - Tunteita herättävän tilanteen kohtaaminen (kuolema, potilaan kohtaama väkivalta tms)
 - Huonojen uutisten kertominen
 - Pettyneen tai vihaisen potilaan tai omaisen kohtaaminen
 - Haastavat kohtaamiset työpaikoilla
- Erityisesti psykiatrialla simulaatiota hyödynnetään kuitenkin vielä varsin vähän

Lääkäriksi kasvaminen, osaamisen ydinalueet ja simulaatio

- Kaikkia lääkärin työssä vastaan tulevia vaikeita tilanteita ei ole mahdollista kohdata opiskeluaikana esim niiden harvinaisuuden vuoksi
 - Teoriatieto on eri asia kuin tekeminen ja kokeminen käytännössä
 - syvempään oppimiseen tarvitaan usein molempia
 - Simulaatio tarjoaa väylän harjoitella molempia

Haastavien tilanteiden kohtaamiseen valmistavia menetelmiä tarvitaan, jotta opiskelijoiden koettu valmius ja itseluottamus toimia lisääntyy

Lääkäriksi kasvaminen, osaamisen ydinalueet ja simulaatio

(Bolina ym 2021, Collins ym 2018, Johnson ym 2017, Nair 2019, Neale 2019, Servotte ym 2019, Yates ym 2021, Wald 2015)

- Sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta oppiminen, kokemukset ja niiden reflektointi ovat oleellisia myös lääkärin identiteetin kehityksen kannalta
 - Kurssikaverit, opettajat, mentorit
 - Teorian ja käytännön yhdistäminen
- Simulaatio vaikuttaa olevan hyvä tapa
 - vahvistaa opiskelijan itseluottamusta ja ja vähentää vaativiin tilanteisiin liittyvää pelkoa ja hermostuneisuutta
 - kasvattaa opiskelijan resilienssiä

Mitä on resilienssi?

(Yates 2021, Tan ym. 2023, Vikki ym. 2022)

- Kyky / tapa reagoida tai vastata stressaaviin tai traumaattisiin tilanteisiin ja palautua niiden jälkeen

”to bounce back after challenges and to grow stronger”

- Yksilölliset tekijät ja kokemukset vaikuttavat, mutta resilienssi ei ole sisäsyntyinen ominaisuus

(Lääkäriin) resilienssiä voi ja kannattaa vahvistaa (Yates 2021, Tan ym 2023, vikki ym 2022)

- Vahvistamalla itsetuntemusta ja tietoisuustaitoja
 - omat tunteet, ajatukset, tulkinnat ja niiden havainnointi
 - Itsemyötätunnon vahvistaminen
- Vahvistamalla empatiataitoja
- Lisäämällä opiskelijoiden sosiaalista tukea ja yhteenkuuluvuuden tunnetta
- Opetuksessa käytettyjen menetelmien avulla:
 - Tapausesimerkit ja niiden refleктоiminen yhdessä
 - Konkreettiset esimerkit miten kohdata esim konflikteja potilastilanteissa

Simulaatio vaikuttaa lupaavalta menetelmältä myös resilienssin vahvistamisen näkökulmasta, tutkimusta aiheeseen liittyen on kuitenkin vielä varsin vähän...

Simulaatio ja haastavat
potilaskohtaukset

Miten käytännössä?

Simulaatio ja haastavat potilaskohtaamiset

Miten käytännössä?

- Huolellinen suunnittelu tärkeää
 - Tiedolliset ja taidolliset tavoitteet
 - Riskikohtien tunnistaminen, mikä asiasta tekee erityisen vaikean?
 - Riittävä aikataulutus
 - Turvallinen ja hyväksyvä ympäristö ja ilmapiiri
 - Mistä kaikesta se syntyy?
- Oppiminen ja resilienssin kehittyminen edellyttää kasvamisen kannalta riittävää, mutta ei liiallista stressiä
(Yates 2021)
 - Liian stressaava kokemus voi heikentää opiskelijan itseluottamusta ja resilienssiä

Simulaatio ja
haastavat
potilaskohtaukset

Miten
käytännössä?

Huolellinen purku simulaation jälkeen on tärkeää

- stressaavien asioiden tunnistaminen ja niistä keskusteleminen yhdessä
- jaettu kokemus, yhteisöllisyys lisääntyy
 - En ole yksin kokemukseni kanssa
- Mahdollisuus yksilölliseen purkuun tarvittaessa?
- Uusi yritys keskustelun jälkeen?

Yksilöllisyyden huomiointi harjoituksen aikana on tärkeää

- Jokainen harjoitus ja ryhmä muodostuu hieman erilaiseksi
 - Tilanteet voivat joskus kehittyä odottamattomaan suuntaan myös opettajan kannalta
 - Opiskelijat tuovat tilanteeseen mukanaan oman..
 - temperamenttinsa ja persoonansa
 - yksilöllisen reaktiotapansa ja herkkyytensä
 - asenteensa, pelkonsa ja vahvuutensa
 - aiemmat kokemuksensa (hyvät ja huonot)
- jotka vaikuttavat harjoituksen kulkuun ja opiskelijan (ja opettajan) kokemukseen tilanteesta

Esimerkki simulaatioista joissa harjoitellaan vaativaa vuorovaikutustilannetta

Esimerkki Tampereelta- Lapsen kaltoinkohtelun kohtaaminen simulaatio-opetus

- Käynnistyi pilottina 2019
- Kohdennettu loppuvaiheen lääketieteen opiskelijoille, yleislääkäreille ja erikoistuville lääkäreille
- Toteutettu myös moniammatillisesti (ensihoidon ja sairaanhoidon opiskelijoiden kanssa)
- Ennakkomateriaali ja kaksi simulaatiotapausta
 - Ravisteltu vauva vastaanotolla vanhemman kanssa
 - Kouluikäinen lapsi kertoo kaltoinkohtelusta
- Tavoitteena että jokainen pääsee sekä toimimaan ja seuraamaan
- Opettajina lastenpsykiatrian, lastentautien ja sairaanhoidon opettaja
 - kokoonpano vaihteli, osa lastenpsykiatrian kliinistä jaksoa

Erityistä huomiota kiinnitettiin:

- Harjoituksen valmisteluun opiskelijoiden kanssa
 - Selkeät tavoitteet ja aikataulutus
 - Salliva keskustelu liittyen tunteisiin ja kokemuksiin
 - Puhumaan rohkaiseminen
 - Aiempien kokemusten mahdollisen vaikutuksen mainitseminen
- Käytännönläheisyyteen – vastauksia pyrittiin löytämään juuri niihin kysymyksiin joita opiskelijoilta nousi
- Purkukeskusteluun ja opiskelijoiden kokemusten reflektointiin

Lapsen kaltoinkohtelun kohtaaminen simulaatio- opetus

Yleiset oppimistavoitteet:

- 1) Lasten kaltoinkohteluun liittyvän lainsäädännön oppiminen ja sen soveltaminen käytännössä
- 2) Avointen kysymysten käyttäminen haastattelussa
- 3) Mahdollisuus kohdata haastava tilanne turvallisissa olosuhteissa ja kasvattaa ammatillista itsetuntoa
- 4) Tunnistaa ja pohtia omia tunteita, asenteita ja kokemuksia ja niiden vaikutusta omaan toimintaan

Tilannetietoisuus!

Opiskelijoiden kokemukset simulaatiosta

Simulaatio sai hyvää palautetta erityisesti käytännönläheisen otteen vuoksi

Osa koki simulaation haastavana koska piti esiintyä/harjoitella käytännössä kommunikaatiota

Simulaatio nosti opiskelijoiden tunteita ja aiempia kokemuksia pintaan

- Purkukeskustelu koettiin erityisen tärkeänä

Opiskelijat toivoivat mahdollisuutta myös henkilökohtaiseen purkuun tarpeen mukaan

- Alkuvaiheen jälkeen mahdollisuutta tarjottiin säännöllisesti

Opiskelijoiden kokemuksia simulaatiosta

“Simulaatio oli konkreettinen ja hyödyllinen, herätti keskustelua”

“Simulaatio valmisti minua hyvin oikeaan tilanteeseen”

”Uskon että selviä kunhan vain muistan hengittää rauhassa”

Osaan, mutta tarvitsen lisää harjoitusta

Yhteenvetoa opettajien kokemuksista

- Simulaatio vaikutti tarjoavan tehokkaan mahdollisuuden oppia ja harjoitella käytännössä haastavaa ja harvinaista tilannetta jota ei muuten ehkä opintojen aikana kohtaa
- Simulaatio vaikutti vastaavan paremmin loppuvaiheen opiskelijoiden tarpeisiin (konkretia, miten toimia käytännössä)
- Simulaatio vaikutti palautteen perusteella lisäävän opiskelijoiden itseluottamusta vaikeaan kohtaamiseen ja myös kaltoinkohtelun tunnistamiseen liittyen
- Purkukeskustelun tärkeys
- Moniammatillisuus toi simulaatioon syvyyttä ja vahvisti käytännön näkökulmaa (esim työnjaot)
- Opettajan heittäytyminen keskusteluun oli tärkeää – ja opettavaista myös itselle

Kirjallisuutta

Abdool PS, Nirula L, Bonato S, Rajji TK, Silver IL. Simulation in undergraduate psychiatry: exploring the depth of learner engagement. *Acad Psychiatry*. 2017;41(2):251-261. <https://doi.org/10.1007/s40596-016-0633-9>.

Bolina A, Merrick RF, Perera D, Rajendran S, Pesala A, Bancroft D. The hidden pandemic: Student perspectives on domestic violence education. *Clin Teach*. 2021;00:1-3. <https://doi.org/10.1111/tct.13337>

Cannarella Lorenzetti R, Jacques CH, Donovan C, Cottrell S, Buck J. Managing difficult encounters: understanding physician, patient, and situational factors. *Am Fam Physician*. 2013;87(6):419-425. <https://www.aafp.org/afp/2013/0315/p419.html>.

Collins K, Hopkins A, Shilokofski NA, Levine RB, Hernandez RG. Difficult Patient Encounters: Assessing pediatric residents' communication skills training needs. *Cureus*. 2018;10(9):3340. <https://doi.org/10.7759/cureus.3340>.

Nair BT. Role play - An effective tool to teach communication skills in pediatrics to medical undergraduates. *J Edu Health Promot*. 2019;8:18. https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_162_18.

Neale J. What is the evidence for the use of simulation training to teach communication skills in psychiatry? *Evid Based Ment Health*. 2019;22(1):23-25. <https://doi.org/10.1136/ebmental-2018-300075>.

Nuzzo A, Tran-Dinh A, Courbebaisse M, et al. Improved clinical communication OSCE scores after simulation-based training: results of a comparative study. *PLoS One*. 2020;15(9):0238542. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0238542>

Servotte JC, Bragard I, Szyld D, et al. Efficacy of a short role-play training on breaking bad news in the emergency department. *West J Emerg Med*. 2019;20(6):893-902. <https://doi.org/10.5811/westjem.2019.8.43441>.

Johnson EM, Hamilton MF, Watson RS, et al. An intensive, simulation-based communication course for pediatric critical care medicine fellows. *Pediatr Crit Care Med*. 2017;18(8):348-355. <https://doi.org/10.1097/PCC.0000000000001241>.

Piot MA, Deschartres A, Attoe C, et al. Simulation in psychiatry for medical doctors: a systematic review and meta-analysis. *Med Educ*. 2020;54(8):696-708. <https://doi.org/10.1111/medu.14166>.

Vikki H, Lehto E, Kulmala P, Hurtig T, Paunio T, Repo S, Korhonen T, Kaisti I, Hintsanen M, Jääskeläinen E. Myötätunto ja itsemyötätunto lääkärin työssä. *Suomen lääkärilehti*. 2022;18:77:837-840.

Williams JC, Balasuriya L, Alexander-Bloch A, Qayyum Z. Comparing the effectiveness of a guide booklet to simulation-based training for management of acute agitation. *Psychiatr Q*. 2019;90(4):861-869. <https://doi.org/10.1007/s11126-019-09670-z>.

Yates N, Purdy E, Braganza S, Alsaba N, Spooner A, Smith J, Brazil V. Can simulation foster resilience in medical students? *BMJ Simul Technol Enhanc Learn* 2021;7:50-51 <https://doi.org/10.1136/bmjstel-2020-000622>

Yinuo T, Juan W, Haiyan C, Mengyuan Y, Ning Z, Ying Y. Exploring the cultivation of psychological resilience in medical students from the perspective of doctor-patient relationship. *Medical Teacher*, <https://doi.org/10.1080/0142159X.2023.2295793>